

Pròleg

El present llibre és el fruit del treball desenvolupat al si del projecte d'investigació *La ironía en la literatura catalana desde el "Modernisme" hasta 1939* (FFI2013-41147-P), a càrrec del Ministerio de Economía y Competitividad, amb una duració de tres anys (1-I-2014–31-XII-2016). De fet és una de les diverses contribucions de l'equip publicades, o en procés d'edició, durant aquests tres anys de vigència del projecte.

L'origen d'aquesta aventura investigadora ens porta al Grup de Literatura Catalana Contemporània de la Universitat de València (GLCC-UV). Des de la seua formació ha vingut realitzant una tasca investigadora, recolzada en diversos projectes, de la qual val la pena destacar la contribució a l'estudi del Realisme Compromès o Realisme Històric, aixoplugada sota dos projectes d'investigació: *El realisme social o històric en la literatura catalana*, amb un parell d'any de dutació (1999-2000), concedit per la Generalitat Valenciana (GV98-09-119), i *Definición y trayectoria del realismo social catalán*, de tres anys de duració (2000-2003), atorgat pel Ministerio de Ciencia y Tecnología (BFF2000-1301). L'herència deixada per aquests cinc anys d'investigació, tranmesa en forma de llibre o article, crec que ha ajudat a renovar la comprensió d'un moviment de tan extraordinària complexitat.

Enllestit aquest programa investigador sobre el Realisme Compromès o Realisme Històric, el GLCC-UV ens fixarem com a nou objectiu d'anàlisi la ironia. És a dir, l'estudi sistemàtic de la ironia en la literatura catalana contemporània. Vull dir de la concepció i usos que en feien i fan els nostres escriptors. La importància de l'estudi de la ironia és òbvia, perquè no sols ens pot ajudar a entendre la poètica d'un autor, sinó perquè també ens resulta d'una gran eficàcia per ajudar-nos a definir i concebre millor els moviments literaris, així com el pas de la Modernitat a la Postmodernitat. El paper de la ironia sembla molt diferent en, per posar un parell d'exemples ben cridaners, Víctor Català i Eugeni d'Ors, o Joan Maragall i Josep Carner. Però podem dir que els

representants del Modernisme giraren l'esquena a la ironia mentre els noucentistes en feren un element clau de la seua poètica? Aquesta i altres qüestions d'idèntic nivell constitueixen el repte que cal resoldre.

Les primeres aportacions del GLCC-UV al respecte van aparèixer l'any 2006 en forma de monogràfic de la revista *Caplletra*, número 41 (primavera 2016) titulat *Usos de la ironia en la literatura catalana contemporània*, coordinat per dos membres del grup (Carme Gregori i Ramon X. Rosselló) i amb col·laboracions de tres membres del grup (C. Gregori, R. X. Roselló i V. Simbor) i de tres investigadors convidats: Pere Ballart, Pierre Schoentjes i Antoni Martí Monterde. Dos anys després, el 2008, publicàrem un llibre col·lectiu dedicat íntegrament a la ironia hipertextual, d'acord amb la proposta genettiana, en diversos escriptors i en la literatura per a infants: *El bricolatge literari. De la paròdia al pastix en la literatura catalana contemporània*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, «Biblioteca Milà i Fontanals», 56, Barcelona. Obra que recollia els reballs de Ferran Carbó, Carme Gregori, Gemma Lluch, Ramon X. Rosselló i Vicent Simbor.

L'any següent vam obtenir el projecte d'investigació *La ironía en la literatura catalana de la posguerra a nuestros días: entre la Modernidad y la Posmodernidad* (FFI2008-00230/FILO), amb una duració de 3 anys (1-I-2009–31-XII-2011), concedit pel Ministerio de Ciencia y Tecnología. Sota les directrius d'aquest projecte el grup va publicar un seguit d'articles i un parell de llibres. Un de col·lectiu titulat *La literatura davant el mirall. Ironia i metaliteratura en l'època contemporània*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, «Biblioteca Milà i Fontanals», 58, Barcelona, 2011. Ara l'objectiu d'estudi era la ironia metaficcional amb aportacions de Ferran Carbó, Carme Gregori, Gonçal López-Pampló, Ramon X. Rosselló i Vicent Simbor. L'altre llibre, obra del qui signa aquest pròleg, es titula *Llorenç Villalonga, ironista i jogasser*, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, «Biblioteca Sanchis Guarner», 79, València/Barcelona, 2013. Obra que aplega un conjunt de treballs al voltant de la ironia de l'autor mallorquí.

Per a la petició de l'últim projecte, l'actual en curs, abans citat, vam decidir de convidar a participar-hi nous investigadors. catalans i estrangers. L'objectiu era doble: ampliar l'abast de l'estudi i aportar noves visions sobre la ironia des de trajectòries personals i tradicions investigadores diferents. El nou equip quedava integrat pel nucli del GLCC-UV (Ferran Carbó, Carme Gregori, Gonçal López-Pampló, Ramon X. Rosselló i Vicent Simbor) més Magí Sunyer (Universitat Rovira i Virgili), Francesco Ardolino (Universitat de Barcelona), Jordi Malé (Universitat de Lleida), Brad Epps (University of Cambridge), Mònica Güell (Université Paris-Sorbonne), Fabrice Corrons (Université Toulouse-le Mirail), Eberhard Geisler (Johannes Gutenberg Universität, Mainz), Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari, Venezia).

A més de les publicacions en forma d'articles, apareguts en diverses revistes, el nou grup aportarà quatre aparicions conjuntes: les intervencions en la sessió temàtica *Poètiques de la ironia en els anys 20 i 30* de Jordi Malé sobre Josep Carner, Patrizio Rigobon sobre Salvador Espriu i Magí Sunyer sobre Josep Maria de Sagarra (també hi participà Vicent Santamaria de Mingo sobre Salvador Dalí); un monogràfic de *Caplletra*, número 60, primavera 2016, coordinat per Vicent Simbor, titulat *La ironia en la literatura catalana de preguerra* amb col·laboracions de Francesco Ardolino sobre Carles Riba, Eberhard Geisler sobre J. V. Foix, Carme Gregori sobre Pere Calders, Ramon X. Rosselló sobre Josep Maria Millàs-Raurell i Vicent Simbor sobre Carles Soldevila; la celebració del *Congrés Iternacional "La ironia en les literatures occidentals des de l'inici del segle XX fins a 1939"*, València, 1-3 març de 2016, amb l'objectiu de comparar la ironia en la literatura catalana amb el paper de la ironia en les altres literatures veïnes; i el present llibre, que hem titulat *Ironies de la Modernitat. La ironia del Modernisme al Noucentisme*.

Aquest llibre, juntament amb el congrés, significa el nostre esforç col·lectiu més notable, car agrupa treballs de tots els membres. En total dotze aportacions al coneixement dels usos de la ironia en els dos grans moviments que aportaren la modernització de les nostres lletres en els inicis del segle XX: Francesco Ardolino sobre Joan Maragall, Ferran Carbó sobre Josep Carner, Fabrice Corrons sobre Àngel Guimerà, Eberhard Geisler sobre Josep Carner, Carme Gregori sobre Víctor Català, Brad Epps sobre Prudenci Bertrana, Mònica Güell sobre Joan Maragall, Jordi Malé sobre Guerau de Liost, Patrizio Rigobon sobre Eugeni d'Ors, Ramon X. Rosselló sobre Àngel Guimerà, Vicent Simbor sobre Santiago Rusiñol i Magí Suñer sobre Santiago Rusiñol.

Com adés advertia, el lector no tardarà a descobrir les singularitats dels estudis dels diversos investigadors. La formació al si de circuits literaris diferents, des de l'anglosaxó fins al francès, passant per l'italià i l'alemany, a més, és clar, del nostre, comportarà unes aproximacions crítiques als nostres escriptors igualment diverses. Pensem, per posar un sol exemple, car el lector, amb tot el dret, ja en trobarà molts més, en el cas dels estudiosos alemanys, amb un coneixement íntim de la ironia romàntica dels seus predecessors, els romàntics alemanys, ja no tan ben estudiada ni influent, en general, en els altres circuits literaris. Eberhard Geisler, n'és la prova. Al capdavall, sens subte, aquesta diversitat d'enfocaments només pot anar en benefici d'una millor, per més rica, coneixença de la concepció i ús de la ironia en els literats catalans

Si les forces no ens fallen i els resultats són els esperables, el lector trobarà, doncs, reunits en aquest volum un aplec d'estudis que li permetran resseguir la importància i característiques de la ironia en cadascun dels nostres escriptors més notables d'aquest període fundacional i apassionant i, a través seu, descobrir el pes de la ironia en les poètiques dels moviments literaris respectius, el Modernisme i el Noucentisme. Aquesta és la intenció i l'aposta dels autors.

